



Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.201.2025
Warszawa, 02 czerwca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź na zapytanie nr 2470 Pań Posłanek Iwony Krawczyk i Sylwii Bielawskiej w sprawie sytuacji prawnej asesorów wojewódzkich sądów administracyjnych powołanych na stanowiska asesorów po 2017 r. na podstawie uchwał nieprawidłowo ukształtowanej KRS.

Ad 1

Brak szczegółowego unormowania sytuacji asesorów wojewódzkich sądów administracyjnych w projekcie ustawy udostępnionym 24 kwietnia 2025 r. nie jest niezamierzoną luką prawną. Projektowana ustawa o przywróceniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie dotyczy tylko aktów powołania na urząd sędziego. W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości akt powołania na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), dotknięty jest tak poważną wadą, iż nie można mówić o osobach, które na podstawie tego wniosku zostały powołane na urząd sędziego, jako o sędziach w ujęciu konstytucyjnym. Należy bowiem pamiętać, że konstytucyjne (t.j. wyrażone w art. 178 ust. 1 Konstytucji) gwarancje niezawisłości i niezależności dotyczą sędziów w ujęciu konstytucyjnym.

W przypadku asesorów zakres ich gwarancji niezawisłości i niezależności wynika z ustaw ustrojowych oraz standardów konstytucyjnych ukształtowanych orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, ale nie z umocowania konstytucyjnego (Konstytucja RP nie odnosi się do asesorów).

Nie było zatem podstaw do kontestowania uchwał wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa o przedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie na urząd asesora zarówno w sądach powszechnych jak i administracyjnych. Ministerstwo Sprawiedliwości ma na uwadze różnicę w postępowaniu pomiędzy asesorami – absolwentami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, a konkursową procedurą nominacji na stanowisko asesora w wojewódzkim sądzie administracyjnym. Jednakże projektodawca, ewentualną ocenę i okoliczności udziału w konkursie na stanowisko asesora w wojewódzkim sądzie administracyjnym pozostawia prawidłowo ukształtowanej Krajowej Radzie Sądownictwa.

Ad 2

W aktualnym brzmieniu projektowanych przepisów do asesorów, którym kończy się okres 5-letniego *votum* zastosowanie będą mieć, art. 5 i 6 projektowanej ustawy. Zgodnie z tymi przepisami prawa stosunek służbowy sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, powołanego na urząd na skutek jego wniosku o przekształcenie etatu asesorskiego w sędziowski, wygaśnie a osoba ta zostanie mianowana referendarzem sądowym przez prezesa wojewódzkiego sądu administracyjnego, jeśli złoży taki wniosek.

Należy przy tym dodać, że różnica w sytuacji asesorów sądów powszechnych, których stanowisko asesorskie uległo przekształceniu w sędziowskie, a asesorami sądów administracyjnych wynika ze swoistej sytuacji przymusowej, w jakiej znaleźli się egzaminowani aplikanci Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Zgodnie bowiem z art. 33a ust. 6 i 7 *ustawy z dnia 28 września 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury* (Dz. U. z 2022 r., poz. 217 z późn. zm.) tylko aplikanta, który na liście uprawnionych do wyboru stanowiska asesorskiego zajmował miejsce, z którego nie było już wyboru, na jego wniosek umieszcza się na listach przez kolejne 3 lata. Zasada ta dotyczy również aplikanta, który z przyczyn losowych nie złożył oświadczenia o wyborze

stanowiska asesorskiego, jednakże tylko na przyszłorocznej liście. Aplikant, który nie dokonał wyboru wolnego stanowiska asesorskiego traci uprawnienie do zostania sędzią.

Powołane przepisy nakładają więc na absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury presję terminu w jakim zostać mogą asesorami w sądach powszechnych.

Natomiast w przypadku asesorów sądów administracyjnych, nie muszą oni legitymować się zdaniem egzaminem sędziowskim, startując w konkursie i tylko od ich woli zależy, w którym konkursie i kiedy zgłoszą swoją kandydaturę.

Ad 3, 4

Niezależnie od powyższego Ministerstwo Sprawiedliwości podkreśla, że przedmiotowy projekt ma charakter wstępny, a w toku ewentualnych konsultacji i opiniowania, a także na etapie prac parlamentarnych jest możliwa zmiana proponowanych rozwiązań.

Projekt ustawy udostępniony 24 kwietnia 2025 r. jest obecnie regulacją odnoszącą się tylko do sędziów, którzy zostali powołani na stanowiska sędziowskie, przy udziale niekonstytucyjnie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa. Nie wyklucza to innych regulacji, które mogą zostać przygotowane i odnosić się do sytuacji asesorów.

Aktualnie przedmiotowy projekt, został przekazany do zaopiniowania przez Europejską Komisję na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisję Wenecką). Stanowisko Komisji Weneckiej, a także opinie zbierane w toku dalszych prac nad projektem, mogą wskazywać na potrzebę dodatkowych regulacji, w tym odnoszących się do statusu asesorów w sądach administracyjnych.

Obecnie, jak już wspomniano, projektodawca skupił się na opracowaniu regulacji statusu sędziów, bowiem ma to fundamentalne znaczenie dla przywrócenia konstytucyjnego ładu prawnego w polskim sądownictwie. Przedmiotowa interpelacja poselska zostanie uwzględniona jako cenny głos i sygnał w dyskusji dotyczącej potrzebnych i oczekiwanych społecznie zmian, dotyczących funkcjonowania sądów powszechnych i administracyjnych.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/